

Madagaskar

Areal: 587 041 km²
Innbyggere: 13,5 mill.
Statsform: Republikk.
Valuta: (madagaskar franc)
100 NOK = 70.000 fmg
Nasjonaldag: 26. juni.
Selvstendig:
Løsrevet fra Frankrike 1960.
Hovedstad:
Antananarivo (1 mill. innb.).
Brutto nasjonalprodukt:
250 US dollar.
(Norge: 31 250 US dollar).
10% har elektrisitet.
10% har innlagt vann.
2% har WC.
35% har radio.
6% har telefon.
60% er klassifisert som
eksremt fattige.
45% er analfabeter.

Det tok 40 minutter med «løpedrosje» fra hotellet vårt og hjem til Mily og familien.

Mily er nestleder i Madagaskar Døveforbund

Han og kona leier 12 m² leilighet - uten strøm, uten vann, uten toalett

Tekst og videobilder: Rune Anda (del 2 av 4)

- og slik har de bodd i 17 år

Dette huset har tre leiligheter, der Mily og hans kone leier rom i to etasjer helt til venstre av huset på bildet, for 72 kroner i måneden. Der har de bodd siden 1983. I tillegg til mannens inntekt på cirka kr 320 i måneden, prøver paret å tjene litt ekstra på salg av mat ved salgsdisken (bak paret på bildet). Slike salgsdisker finner man mange av i denne gaten i Antsirabe, og overalt ellers.

For en som tar det som en selvfølge at ethvert hjem har de nødvendige innretningene, kan besøket hos *Ranaivomanana* (også kalt «Mily») oppleves som et lite «sjokk». Etter vel 40 minutters tur med «løpedrosje» fra hotellet en mandagsmorgen, er vi framme ved leiligheten til Mily og familien.

To små kombinerte sove- og oppholdsrom à 2,5x2,5 m², i to etasjer, låser de med hengelås når de ikke er inne. Disse rommene har de hatt siden mannen fikk jobb i en møbelfabrikk (Menuisierue-Chapin) for 17 år siden. Der har de seng, en stol og et

skap der de oppbevarer alle sine eiendeler, samt en del stearinlys. De har nemlig ikke strøm i leiligheten. Heller ikke har de innlagt vann eller toalett. Vann henter de fra en felles kran cirka hundre meter fra leiligheten, og de må gå på toalett utenfor hjemmet. De har ikke akkurat lyst til å vise oss dette, så vi lar være å snakke om det.

Paret betaler 50.000 fmg (cirka kr 72) i måneden i leie. I tillegg har de en salgsdisk på gateplanet, der kona selger ulike matsorter. Det går ikke akkurat godt med salget. Det er flere som selger mat langs «gaten», og ellers over alt.

Ambalavato Jizama (hørende, 40) og Monsieur Ranaivomanana (47) - til vanlig kalt «Mily».

Mily er døv. Han gikk på døveskolen i Antsirabe fra 1961 til 1971. 22 år gammel - i 1975 - giftet han seg med en hørende jente som da var 15 år gammel: *Ambalavato Jizama*.

- Årene på døveskolen har lært meg å kommunisere verbalt med hørende. Min kone og jeg bruker ikke tegnspråk til hverandre. Mily tilføyer: - Men hun kan litt tegnspråk.

Fra skapet finner han papirer som viser hvem han er. Identitet. Det står at han er født i 1953, men at man ikke vet noen fødselsdato. Ellers viser han stolt bilder av sine barn. Sammen fikk paret 4 hørende barn, en gutt og 3 jenter. Nå er det bare

ungstejenten på 12 år som bor hjemme og som går på skole i nærheten.

- Betaler dere for at datteren går på skole?

- Ja, vi betaler 15.000 fmg (cirka kr 22) i året. I tillegg kommer utgifter til skolebøker, omtrent 6.000 fmg (cirka kr 9) pr. bok.

Mily tjener litt over det som er normalt på Madagaskar, 231.000 fmg (ca kr 330) i måneden. Av dette går 6.000 (cirka kr 8,60) i skatt.

Han synes det er vanskelig å opparbeide seg sparepenger slik at de kan kjøpe seg et eget lite hus, noe som koster rundt 28.000 norske kroner.

På Madagaskar går solen ned ved 18-tiden, og det mørkner fort. Uten strøm, uten lys og TV, blir det vel for mørkt til å holde seg oppe i mange timer etter solnedgang. Og det er ikke noe gatelys langs veien. Folk holder seg normalt innendørs etter at solen går ned.

- Når er det leggetid?

- Vi legger oss vanligvis mellom kl. 20.30 og 21.00.

Og de står opp ved 04-, 05-tiden.

- Hvordan blir du vekket, uten tekniske vekkemetoder?

- Jeg våkner av meg selv, sier Mily. Når jeg våkner, tenner jeg på stearinlys og titter på klokken. Er det for tidlig, blåser jeg av lyset og sover videre. Men vanligvis våkner jeg omtrent til de tidene jeg pleier å stå opp, så det går bra.

Like før vi kom til Antsirabe var det tre dagers landsmøte i det gassiske døveforbundet på døveskolen der. Over 80 døve fra hele Madagaskar deltok på landsmøtet. Mily representerte den lokale døveforeningen. Det ble valg på nytt styre, for perioden 2000-2004. Mily ble valgt som nestleder.

I neste nummer skal vi presentere den nye forbundslederen, *Dimby*. Han har vært i Norge og Danmark for over ti år siden.

Tre døve arbeidskamerater på møbelfabrikken *Menuisierie-Chapin* noen hundre meter fra Milys leilighet. (Mily til venstre på bildet.)

Sove- og oppholdsrom. Det blir fort mørkt når solen går ned ved 18-tiden, og eneste lyskilde kommer fra stearinlys. Vanligvis legger paret seg ved 20.30-21.00 tiden. Slik er det nok også ellers i landet.

